

požadovati právem vyplývajícím z §u 92 občanského zákona, které je rubem její zákonné povinnosti, aby mu půjčila svoje zařízení, protože dle citovaného předpisu je povinna svému manželu v domácnosti a v práci výdělečně dle sil svých pomáhati.

Tento právní úsudek je však zřejmě mylný, neboť stěžovatelka přehlíží, že, jak se podává z občanského zákona, nezakládá manželské společenství o sobě také společenství majetkové, nýbrž podrží každý z manželů své dřívější vlastnické právo, a na to, co jeden z nich během manželství nabude, nemá druhý žádného právního nároku (§§ 1233 a 1237 občanského zákona). Není tudíž ani povinností manželky ani právem manželovým, aby manželka svoje zařízení podnikové půjčila manželu, z čehož plyne, že takové dobrovolné poskytnutí zařízení nelze pokládati za výron povinností resultujících ze svazku manželského.

Je-li tomu tak, pak neobstojí námitka stěžovatelčina, že je v daném případě, kde běží o propůjčení zařízení podnikového, vyloučeno, aby stěžovatelka byla pokládána za spolupodnikatelku.

Aby však za takovou mohla býti uznána, musí povaha součinnosti manželčiny na provozu podniku vykazovati kritérium podnikatelství po rozumu §u 11.

Kritérium takové shledává žalovaný úřad v daném případě v propůjčení zařízení podnikového jako kapitálového zdroje potřebného v provozu podniku povoznického, které se stalo stěžovatelkou v úmyslu, aby za toto poskytnutí dostalo se jí protiplnění v účasti na celém výnosu docíleném z podniku a plynoucím do společné domácnosti, tedy v účasti na výtěžku neobmezené jen na určitý ekvivalent, smluvený za poskytnuté užívání.

Že by skutková podstata tohoto kritéria byla v rozporu se stavem skutečným, stěžovatelka netvrdí. Nerozhodno jest, zda čistý výnos z podniku docílený byl tak nepatrný, že vystačil jen ke krytí výživy rodiny. Vždyť i nepatrný čistý výnos reprezentuje zisk podnikatelský a nezáleží na tom, k jakému účelu se zisku toho použije. Ba i tehdy, kdyby nebylo žádného výnosu, neměnilo by to ničeho na povaze spolupodnikatelství podniku, jehož rozhodnou známkou jest právě okolnost, že podnikatel nese risiko podniku. Proto míjí se cíle výtka stěžovatelčina, že vzhledem ke skrovné výši výtěžku neměla žádného zvláštního podílu na zisku.

Dospěl-li žalovaný úřad bezvadně k úsudku, že celý výnos podniku plynul do společné domácnosti, mohl za ostatních hořejších předpokladů právem i vysloviti, že podnik se provozoval na společný účet obou manželů a není proto nezákonným výrok žalovaného úřadu, že stěžovatelku nutno pokládati za spolupodnikatelku po rozumu §u 11. úrazového zákona.

Byla proto stížnost zamítnuta jako bezdůvodná.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 4. června 1929, č. 7286/28.)

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní.

(Sděluje Dr. J. Lašková.)

K § 2. odst. 1. zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. — Otázku příležitostného zaměstnání nelze řešiti pouze s hlediska zaměstnavatele.

Výměrem okresní správy politické v Čes. Budějovicích ze dne 7. března 1925, č. 18.217/25, bylo podle §§ 1, 13, 31 a 41 nem. zákona vysloveno, že Václav Hladký vzhledem ku povaze svého zaměstnání u stěžovatele podléhal nemocenskému pojištění a že stěžovatel byl proto povinen jej přihlásiti k okresní nemocenské pokladně v Českých Budějovi-

cích. V důvodech se praví, že dle provedeného šetření nebyl Václav Hladký zjedнан pouze k provedení určitého úkolu (stáčení petroleje z cisterny na nádraží), tedy pouze příležitostně, nýbrž že konal k příkazu stěžovatelovu i jiné práce (nakládání cukru a prázdných sudů ve skladišti, vykládání cukru z vagonu), z čehož plyne, že jeho zaměstnání mělo míti povahu trvalejšího zaměstnání v podniku vůbec. Jak se dále v odůvodnění uvádí, bylo zmíněné zaměstnání se stanoviska Václava Hladkého jeho hlavním zaměstnáním a nikoli pouze vedlejším nebo příležitostným, ježto týž jest dělníkem z povolání, živícím se prací námezdní, doba trvání zaměstnání nerozhoduje pak pro určení pojistné povinnosti.

Stěžovatel v opravných prostředcích, jež podal do rozhodnutí I. stolice a souhlasného rozhodnutí stolice II., uvedl, že na nádraží poblíže skladišť stává denně celá řada příležitostných dělníků, ze kterých obchodníci vždy, když potřebují vykládati došlé zboží z vagonů nebo provésti jinou práci, volí některého. Volbu ponechávají obyčejně kočimu, jenž k vykládce na nádraží jede. Tak prý se stalo dne 3. listopadu 1924 i v případě Václava Hladkého, jež z příkazu stěžovatelova najal kočí František Příbyl ke stáčení došlého petroleje. Okolnost, že Hladký kromě stáčení petroleje vykládal také ze železničního vagonu cukr, nemění prý ničeho na povaze jeho zaměstnání jako zaměstnání příležitostného.

Ministerstvo sociální péče naříkaným rozhodnutím v pořadu instancí nevyhovělo odvolání stěžovatelovu, dodavši k důvodům rozhodnutí I. stolice: „Zda nějaké zaměstnání jest pro zaměstnance hlavním či vedlejším a příležitostným zaměstnáním, posuzuje se nikoli s hlediska zaměstnavatele, ale s hlediska zaměstnancova. Václav Hladký dle výsledku šetření byl dělníkem z povolání, který žil jen ze mzdy za práci, jak se mu kdy naskytla. Okolnost, že byl pro nedostatek práce nějaký čas bez zaměstnání, nevyklučuje jeho charakter jako námezdního dělníka, pro něhož zaměstnání, byť kratší dobu trvajícím, jest zaměstnáním hlavním a nikoli příležitostným. Karel Sinek v následujících třech dnech po 3. listopadu 1924 přes to, že byl Václav Hladký pro zranění k práci nezpůsobilý, měl jej k okresní nemocenské pokladně přihlásiti, poněvadž přihlašovací povinnost zaměstnavatele podle §u 31. n. z. jest nezávislou od toho, jak dlouho zaměstnání pojistně povinné trvalo.

Stížnost vytýká naříkanému rozhodnutí především, že vydáno bylo proti Karlu Sinkoví a nikoli proti firmě Bratři Sinkové, proti níž se domáhala okresní nemocenská pokladna zakročení úřadů.

Ježto již rozhodnutí I. i II. stolice zněla na stěžovatele a nikoli na firmu Bratři Sinkové a stěžovatel po této stránce během řízení, ač k tomu měl v opravných prostředcích jím podaných opětně příležitost, námitky nevznesl, jest jeho dotyčná námitka, uplatňovaná teprve ve stížnosti k tomuto soudu, nepřípustna podle §u 5. zákona o správním soudě.

Dále vytýká stížnost, že i ve směru meritorním spočívá naříkané rozhodnutí na patrně nesprávném právním posouzení případu, obzvláště, pokud vyslovuje názor, že pojistnou povinnost zaměstnancovu dlužno posuzovati výhradně s hlediska zaměstnancova a nikoli s hlediska zaměstnavatelova.

O stížnosti uvážil nejvyšší správní soud toto:

Podle §u 1, odst. 1. zákona ze dne 15. května 1919, č. 268 Sb. z. a n., jest pro případ nemoci pojištěn, kdo vykonává práce nebo služby na základě poměru pracovního, služebního neb učňovského a nevykonává jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně.

Naříkanému rozhodnutí třeba přisvědčiti, pokud vyslovilo, že zaměstnání Hladkého u stěžovatele nebylo jeho zaměstnáním vedlejším, a správnou jest také argumentace úřadu, že otázka, zda zaměstnání něčí jest jeho zaměstnáním hlavním či vedlejším, jest posouditi s hlediska za-

městnancova, t. j. srovnáním, v jakém poměru jest činnost ta k celkové jeho hospodářské a sociální situaci. Činnost, jež jest jediným zaměstnáním osoby pracující a jediným zdrojem její výživy, třeba proto hodnotiti jako zaměstnání hlavní.

Tím byla nesporně u Hladkého námezdní práce, a konal-li v kritické době takovou práci výhradně pro stěžovatele, vyslovil žalovaný úřad správně, že práci tu nelze považovati za zaměstnání vedlejší.

Proti tomuto úsudku žalovaného úřadu stížnost také ničeho nenamítá.

Žalovaný úřad šel však dále a vyslovil, že s hlediska právě výtčeného nelze práci tu uznati ani za příležitostnou; směsuje zřejmě pojem vedlejšího zaměstnání se zaměstnáním příležitostným.

Tu nelze úřadu dáti za pravdu.

Kriteria práce příležitostné jsou jiná než kriteria zaměstnání vedlejšího. Zda jest tu práce příležitostná, jest dovoditi z povahy toho kterého pracovního poměru a nikoli jen z životního postavení zaměstnancova.

I hlavní zaměstnání osoby pracující může býti v poměru k určitému zaměstnavateli příležitostné, je-li dotyčná činnost podle obsahu smluvního závazku zjevem nahodilým, ojedinělým, jež právě pro svou nahodilost a krátkodobost netvoří řádný zdroj příjmů osoby pracující. Výklad ten kryje se s obecným významem slova „práce příležitostné“, za jakou se považuje také práce osob, jež, nemajíce trvalého, smluvního zaměstnání a nejsouce ani samostatnými živnostníky, konají krátkodobé práce nebo služby různým osobám, jak se nahodí, tak ku příkladu pomáhají na nádraží cestujícím obstarati zavazadla, obstarávají různým osobám nákupy v městě a pod.

Také tento soud ve své judikatuře při posuzování otázky, zda jest tu práce příležitostná, přihlížel vždy v prvé řadě k tomu, zda šlo o pracovní poměr rázu trvalejšího čili nic (srovnej nález Boh. A 3599/24).

Žalovaný úřad vykládal si tedy nesprávně zákon, když řešil spornou otázku, zda zaměstnání Hladkého bylo zaměstnáním příležitostným, jediňě s hlediska zaměstnancova. Vycházeje z tohoto nesprávného právního názoru, opomenul vypořádati se s námitkami strany si stěžující, jimiž se snažila dovoditi, že zaměstnání Hladkého u ní bylo zaměstnáním příležitostným.

Bylo proto naříkané rozhodnutí zrušiti podle §u 7. zákona o správním soudě.

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 13. prosince 1928, č. 16.599/27.)

K § 2. odst. 1 zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. — Pracovní poměr, smluvený na oko, nezakládá pojistné povinnosti. —

Okresní nemocenská pojišťovna v Českém Brodě předepsala stěžovateli Rudolfu Maišlovi, majiteli velkozávodu uzenářského na Král. Vinohradech, za jeho zaměstnance Vojtěcha a Marii Skřivánkovy platebním výměrem z 23. února 1927 za období od 1. dubna 1922 do 30. ledna 1927 na příspěvcích pojištění nemocenského 8.118 Kč a na pojistném invalidním a starobním 540 Kč 68 h.

Okresní správa politická v Českém Brodě výměrem ze dne 8. dubna 1927, č. 9852/27, nevyhověla stížnosti Rudolfa Maišla do tohoto platebního výměru z těchto důvodů:

„Ve své stížnosti namítáte, že jste Vojtěcha a Marii Skřivánkovy vůbec nezaměstnával. Tato okolnost jest však vyvrácena jež obsahem smluv Vámi se Skřivánkovými uzavřených. Dle připojeného opisu smlouvy z 1. listopadu 1924 vstoupili jmenovaní do Vaší filiálky v Českém Brodě jako prodavači a přistoupili na podmínky, že povedou obchod Váš